

EDITO

LEE & ALLY

Lee & Ally heet de nieuwe 'chatbot' die juridisch advies geeft zonder dat er een advocaat of jurist aan te pas komt. Het is een artificieel intelligent (AI) systeem en een primeur in Europa. Bij de lancering beweerden de oprichters van Lee & Ally dat door gelijkaardige AI-systemen 80% van de advocaten in 2025 werkloos zal worden. Dat laatste lijkt me overdreven. Maar toch mogen we artificiële intelligentie niet zomaar weglachen. Vroegere digitale systemen, zoals het internet of e-mail, werden als hulpmiddelen beschouwd om de praktijk beter te doen functioneren. Deze nieuwe toepassing is geen hulpmiddel, maar dringt door tot de kern van de activiteit van een vrij beroep. Ongetwijfeld zal het systeem nog niet optimaal functioneren. Maar hoe meer het gebruikt wordt en zichzelf kan verrijken met nieuwe data, hoe beter het systeem zal werken.

Ook in andere beroepen rukt de technologie genadeloos op. Zo biedt blockchaintechnologie de mogelijkheid om alle soorten tussenpersonen in onze huidige manier van werken uit te schakelen. Blockchain zou het werk van notarissen bij de verkoop van woningen volledig kunnen automatiseren. Maar ook banken, ambtenaren, beleggingsbedrijven, enz zouden overbodig worden.

Zal het zo'n vaart lopen? Zeker niet. Veel van deze nieuwe toepassingen zitten in een nog experimentele fase. Het zal veel overleg vragen met alle bestaande instanties om een succesvolle implementatie mogelijk te maken. En bovendien is hiervoor nog nergens een duidelijk reglementair kader voorhanden. Maar verdwijnen zullen de AI-systemen niet. Ze zullen alleen maar performanter worden. We bereiden ons dus maar beter voor. En wees gerust, geen enkele sector zal eraan ontsnappen. Vrije beroepen zullen op een andere manier hun toegevoegde waarde moeten bewijzen. Hoe? Door in te zetten op specialisatie of maatwerk. Of – nog beter – door menselijke competenties zoals communicatie, creativiteit en het creëren van vertrouwen.

Zelf heb ik Lee & Ally al eens uitgetest. Het werkt. Alleen voelt het wat kil aan. Inloggen met een wachtwoord en schriftelijk de vraag stellen. Geef mij maar een goed gesprek. Met een kop koffie.

Jan Sap,
Secretaris-Generaal
Federatie Vrije Beroepen
@jansap

WAAROM HET BEROEPSGEHEIM NOODZAKELIJK IS VOOR VRIJE BEROEPEN

“EEN WET IS NOOIT IN STEEN GEHOUVEN”

Het beroepsgeheim haalde de voorbije maanden een paar keer de actualiteit. Voor vrije beroepen is het essentieel, want het verankert de vertrouwensrelatie met de cliënt of patiënt. Maar de grenzen ervan zijn niet altijd messcherp af te bakenen.

Aan vrije beroepen uitleggen wat het beroepsgeheim is, is verloren moeite. Elk van u weet waar u zich moet aan houden. Zou men denken.

Want wat voor de ene stafhouder in het VTM-programma *Pro Deo* perfect door de beugel kon – een gesprek tussen cliënt en advocaat over de te volgen strategie –, was voor de andere een flagrante schending van het beroepsgeheim. En dan hebben we het nog niet over de open brief in juli van de kinderpsychiater Peter Adriaenssens over een moeder die haar dochter doodde. Een gerechtvaardigde schending van het beroepsgeheim of niet? De meningen zijn verdeeld. Is het dan toch niet zo duidelijk?

“De regelgeving is complex, maar laat ons niet overdrijven”, nuanceert professor dr. emeritus in medisch recht Herman Nys (KU Leuven). “Een schending van het beroepsgeheim is niet altijd strafbaar. De wet heeft net geregeld dat je het in een aantal gevallen mag of moet schenden. Een arts is bijvoorbeeld verplicht een zeer besmettelijke ziekte te melden. Daarnaast zijn er zogenaamde rechtvaardigingsgronden. Omstandigheden waarbij het schenden van het beroepsgeheim geoorloofd is. Die zijn niet gespecificeerd, maar denk bijvoorbeeld aan hulp bieden aan iemand in nood. Om het over Adriaenssens te hebben: ik kan niet namens hem spreken, maar er zal voor hem een hoger belang meegespeeld hebben, zoals de eer van zijn patiënt. Hij heeft het beroepsgeheim geschonden, daar is geen discussie over. Maar het is nu de discussie of het schenden geoorloofd was of niet. Over het VTM-programma doe ik geen uitspraken, maar ik vind het toch op het randje.”

Maar is dat allemaal geen kwestie van interpretatie? Zo creëer je toch rechts-onzekerheid?

“Het lijkt misschien onzeker, maar dat maakt het net ook boeiend. Hoe ga je het anders trouwens oplossen? Een heel gedetailleerde wet maken? Dat is het laatste wat je moet doen. Want dan krijg je regeltje naast regeltje naast regeltje. Een wet is nooit in steen gehouwen, alleen in een politiestaat. En de wet werkt wel.”

“Ik geef het voorbeeld van artsen, omdat ik die sector het beste ken. Sinds WOLL zijn hooguit 20 artsen vervolgd wegens schending. Het is dus niet zo dat er altijd een vervolging boven je hoofd hangt. Het moet ook echt gaan om een opzettelijke schending. Twee artsen die in de cafetaria luidop een dossier van een patiënt met naam en toenaam bespreken, dat is onvoorzichtigheid. Maar geen opzettelijkheid. Als er al gesanctioneerd wordt, dan gaat het meer over procedurele sancties. Ik geef een voorbeeld uit de praktijk. Een koppel gaat bij dezelfde huisarts en zit in een echtscheidingsprocedure. De vrouw vraagt de huisarts om op papier te zetten dat haar man aan een psychologische ziekte lijdt. Wat effectief zo is. Ze gebruikt dat certificaat voor de rechtbank. In dit geval zal het certificaat nietig worden verklaard omdat het verkregen is door schending van het beroepsgeheim. Maar de arts zelf zal meestal niet strafrechtelijk vervolgd worden. Kijk, het merendeel van de vrije beroepers respecteert het beroepsgeheim en is er trouwens zeer aan gehecht.”

Waarom is dat zo?

“Omdat het net het vertrouwen garandeert tussen de vrije beroeper en zijn cliënt of patiënt. Als je je arts, advocaat of psycholoog niet kan vertrouwen, dan kan je niet geholpen worden. Of omgekeerd, als jouw vrije beroeper maar halve info krijgt, dan kan hij zijn werk niet doen. Net daarom is het beroepsgeheim voor vrije beroepers wettelijk verankerd. Dat zijn noodzakelijke vertrouwenspersonen.”